

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.I.10.816/2016/4.

A tanács tagjai: . Tallián Blanka a tanács elnöke
Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna
előadó bíró
Dr. Hajdu Edit bíró

A felperesek:

A felperesek képviselője:

Dr. Légmán Imre ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője:

Dr. Balogh Ágnes jogtanácsos

A per tárgya: elmaradt veszélyességi pótlék és pótszabadság megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperesek

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Balassagyarmati Törvényszék 2.Mf.20.638/2015/19.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Salgótarjáni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.M.37/2015/15.

Rendelkező rész

A Kúria a Balassagyarmati Törvényszék 2.Mf.20.638/2015/19. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - tizenöt nap alatt - 15.000 (tizenötezer) forint, míg a II. rendű felperes 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A 180.900 (egyszáznyolcvanezer-kilencszáz) forint felülvizsgálati eljárási illeték az államot terheli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az I. rendű felperes 2008. január 1-jétől áll a rendőrség hivatásos állományú tagjaként alkalmazásban, 2009. január 1-jétől a B.R.-n teljesít szolgálatot bűnügyi technikusként.
- [2] A II. rendű felperest 2008. október 1-jei hatállyal a B. Rendőrkapitányság B.O.B.T.CS. szolgálati helyre nevezték ki bűnügyi technikus beosztásba, főtörzsszázlós rendfokozat mellett. Az illetmény megállapítása nem tartalmazott veszélyességi pótlékot.
- [3] Az I. rendű felperes szolgálati panaszát a N.M. Rendőr-főkapitányság vezetője 2010. szeptember 24-én kelt határozatával elutasította. A szolgálati panaszban az I. rendű felperes arra hivatkozott, hogy bűnügyi technikusként a munkája során különféle veszélyes anyagokat használ, illetőleg fertőzésveszélyes tárgyakat kezel. Ezért irányadó rá a 140/1996. (VIII.31.) Korm. rendelet 22. §-a.
- [4] A II. rendű felperes szolgálati panaszát - amely az I. rendű felperesével egyező volt - a B. Rendőr-főkapitányság vezetője 2010. szeptember 24-én kelt határozatával ugyancsak elutasította.

A felperesek kereseti kérelme és az alperes védekezése

- [5] A felperesek a kereseti kérelmükben veszélyességi pótlék és elmaradt pótszabadság kiadására kérték kötelezni az alperest. Előadásuk szerint elsősorban bűnügyi technikus feladatokat látnak el, a munkájuk egy részét a helyszínen, más részét az irodában végzik. Tevékenységük során különféle előhívó és vegyi anyagokkal dolgoznak, számukra védőruházat van megállapítva. A teljes munkaidejüket egészségkárosító hatások mellett töltik, ugyanis a T.CS. elhelyezése négy szobából áll a veszélyes anyagokat raktározó helyiség után. A nyomrögzítések és az előhívások nemcsak a helyszínen történnek, hanem a behozott tárgyakról a T.CS. helyiségében is.
- [6] Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

- [7] A Salgótarjáni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.M.37/2015/15. számú ítéletével a kereseteket elutasította és a felpereseket perköltség fizetésére kötelezte azzal, hogy a kereseti illeték az államot terheli.
- [8] Az elsőfokú bíróság ítéletében utalt a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (Hszt.) 254. § (2) bekezdésére, 2. a) pontjára, 10. pontjára, valamint a 140/1996. (VIII.31.) Korm. rendelet 22. §-ára, 23. §-ának (1) bekezdésére, és a Korm. rendelet 1. számú

mellékletére.

- [9] A bíróság a részletes bizonyítási eljárás és szakértői vélemények beszerzését követően kifejtette, hogy a perben nem volt vitás a felperesek részéről, miszerint a Kormányrendelet 23. § (1) bekezdésében megkívánt napi szolgálatteljesítési idő 50 %-át meghaladó időtartamot a peresített időszakban nem éri el a bűnügyi technikai - kriminalisztikai tevékenységgel töltött szolgálatteljesítés.
- [10] A felperesek által sem vitatott szakvélemény rögzítette, hogy a H.E. által készített alapszakvéleményben felsorolt, a felperesi munkavégzéshez használt vegyi anyagok, keverékek nem tartalmazznak a Kormányrendelet 1. számú melléklet 1.pont a.) alpontjába tartozó vegyületeket.
- [11] A felperesek rendelkezésére álltak a biológiai kóroki kockázatok ellen védelmet nyújtó egyéb védőeszközök, az álarc, biztosított volt az átöltözés, zuhanyozás. Életszerűtlen az a felperesi hivatkozás, hogy a B. Rendőrkapitányság három szintjén is rendelkezésre álló egyik zuhanyozót, öltözőt sem használhatták. Az un. fekete-fehér öltöző-fürdőhelyiség biztosítására az alperest jogszabály nem kötelezi. A felperesek által használt porok, folyadékok biztonsági adatlapjai nem írták elő a - koromport leszámítva - a mesterséges elszívást, egyéb speciális berendezést, gázálarcot. A korompor konkrét felperesi használatára vonatkozóan a peresített időszakot tekintve adatot nem közöltek.
- [12] A felperesek által sem vitatott biológiai egészségkárosítási kockázatok között eltöltött idő a Kormányrendelet 23. § (1) bekezdésében meghatározott napi munkaidő 50 %-át nem haladhatta meg a peresített időszakban. A biológiai kockázati tényezőket érintő nem megfelelő munkakörülményeket a bíróság jogi álláspontja szerint a felperesek a peresített időszakra nem bizonyították.
- [13] A felperesek által a szolgálati panaszban, a keresetlevélben és a perben is érvényesített pótszabadság kiadása iránti kereseti kérelem körében a bíróság a rendelkezésre álló bizonyítási eszközök értékelése és mérlegelése alapján állapította meg, hogy nem volt vitás a felperesek részéről, miszerint a Kormányrendelet 23. § (1) bekezdésében megkívánt napi szolgálatteljesítési idő 50 %-át meghaladó időtartamot a peresített időszakban nem éri el a bűnügyi technikai- kriminalisztikai tevékenységgel töltött szolgálatteljesítés. A nem megfelelő munkakörülmények alapján számított 50 %-ot meghaladó veszélyeztetettséget a felperesek a peresített időszakra nem tudták bizonyítani.
- [14] A bíróság a felperesek új szakértő kirendelésére vonatkozó bizonyítási indítványát elutasította tekintettel arra, hogy a csatolt bűnügyi-technikai tevékenységre vonatkozó kimutatások, H.E. által készített alapszakvélemény, annak szakértői kiegészítése, a szakértő személyes meghallgatása, valamint a főosztály szakvéleménye alapján megállapítható volt, hogy a felperesek által sem vitatott napi munkaidő 50 %-át meg nem haladó bűnügyi-technikai tevékenység végzésekor munkavégzési,

munkabiztonsági hiányosságok nem állapíthatók meg.

- [15] A felperesek fellebbezése folytán eljáró Balassagyarmati Törvényszék 2.Mf.20.638/2015/19. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, a felpereseket perköltség fizetésre kötelezte azzal, hogy a le nem rótt fellebbezési illetéket és a másodfokú eljárásban felmerült szakértői költséget az állam viseli.
- [16] A törvényszék a másodfokú eljárás során észlelte, hogy az elsőfokú bíróság elmulasztotta tájékoztatni a felpereseket arról, hogy a kereseti kérelem jogalapja körében azt kell bizonyítaniuk, hogy a munkahelyi körülmények között a veszély reális fennállásának a lehetősége megvolt. A lehetőség fennállása nem elégséges a jogalap bizonyításához, ahhoz azt kell igazolni, hogy maga ez a veszélyforrás ténylegesen meg volt, ami az egészségkárosító hatás veszélyét idézhette elő. A törvényszék ezen tájékoztatást pótolta és felhívta a felpereseket további bizonyítási indítványuk előterjesztésére.
- [17] A felperesek szakértői bizonyítás elrendelését kérték azzal, hogy kifejtették, véleményük szerint a rendelkezésre álló iratok is alátámasztják azt, hogy a munkahelyi körülmények között a veszély reális fennállásának lehetősége adott volt.
- [18] A másodfokú bíróság szükségesnek tartotta az előzményi perben a per anyagává tett, illetve beszerzett szakértői véleményeket készítő személyek együttes személyes meghallgatását. Az alapszakvéleményt készítő H.E. igazságügyi szakértő időközben elhunyt, így a másodfokú bíróság az Á.N.T.SZ.O.T.H.M.F.E.F. a szakértői véleményt elkészítő munkatársait: dr. N.K. osztályvezető főorvost hallgatta meg a munkahigiénés és foglalkozás-orvostan szakterületén, a pszichológia szakterületén pedig T.K. pszichológus szakértőt. A megidézett szakértők a másodfokú tárgyaláson az általuk készített szakvéleményben foglaltakat fenntartották. Dr. N.K. előadta, hogy a helyszín megtekintésére nem volt szükség. Azt soha nem vitatták, hogy a felperesek bizonyos kóroki tényezővel akár vegyi, akár biológiai tényezőkkel kapcsolatba kerülhetnek, azonban a jelen perbeli esetben a munkaidő 50 %-át meghaladó időtartamban fenn kellene állnia a kockázatnak. Leszögezte, hogy a felhasznált mennyiségen van a hangsúly a veszélyeztető anyagok vonatkozásában, és ilyen mennyiségnél sem a telepített, sem a nem telepített helyszínen nem alakulhatott ki olyan légtér-koncentráció, ami egészségkárosító kockázati tényezőt jelentene. T.K. pszichológus szakértő fenntartotta a szakvéleményét hangsúlyozva, hogy nem lépik túl a hivatással járó kockázatot a felpereseket munkájuk során ért pszichés tényezők. Indokát adta annak is, hogy személyes vizsgálatra miért nem volt szükség.
- [19] Az elsőfokú bíróság helyesen értékelte H.E. igazságügyi szakértő véleményében foglaltakat. A lefolytatott bizonyítási eljárás és a felperesek személyes meghallgatása alapján helyesen zárta ki a szakértő egyes ténymegállapításait. Összességében megállapítható, hogy H.E. igazságügyi vegyészszakértő szakvéleményében lényegében arra tekintettel állapította meg a veszélyeztetettség fennállását a

napi munkaidő teljes időtartamára, hogy nem tartotta az alperes által felperesek részére biztosított munkafeltételeket, védőfelszereléseket megfelelően. A szakértő ugyanakkor vegyész, mentálhigiéniai, munka-egészségügyi kérdésekben kompetenciával nem rendelkezik. Ezért helyesen vette figyelembe az elsőfokú bíróság az általa beszerzett, és a másodfokú eljárásban tett kiegészítéssel aggálytalannak tekinthető M.M.M.F.E.F. által adott szakvéleményt, amely az egészségkárosító kockázati tényezők meglétét kizárta.

- [20] Figyelemmel arra, hogy a másodfokú eljárásban sem sikerült bizonyítaniuk a felpereseknek, hogy a napi szolgálatteljesítési idő 50 %-át meghaladó egészségkárosító kockázatok között teljesítik a szolgálatukat, a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A felperesek felülvizsgálati kérelme és az alperes ellenkérelme

- [21] A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben elsődlegesen a másodfokú bíróság ítéletének elsőfokú ítéletre kiterjedő hatályon kívül helyezése mellett a keresetnek helyt adó döntés meghozatalát kérték. Másodlagosan az ítéletek hatályon kívül helyezése után az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását indítványozták.
- [22] A felülvizsgálati érvelés szerint az első szakértői vélemény megvizsgálta a felperesek szolgálatellátással kapcsolatos tevékenységét, a szolgálatellátás körülményeit, a szolgálati helyiségek kialakításának megfelelőségét, a vegyszerek tárolásának rendjét, és megállapította, hogy a munkakörülmények nem megfelelőek a biztonságos munkavégzéshez, azokat veszélyesnek találta. A másodlagosan kijelölt szakértők véleménye alapján nem áll fenn veszélyeztetettség a helyszíni szemléken túl, így ez alapján nem állapítható meg a keresetben foglalt követelés szakmai alapja.
- [23] A felperesek álláspontja szerint mind az első fokon eljáró bíróság, mind a másodfokon eljáró törvényszék alapvetően hibásan járt el, amikor olyan szakértői véleményre alapozta az ítéletét, amely nem felelt meg a szakértői eljárásokban foglalt alapvető követelményeknek. A másodfokon eljáró bíróság a másodlagosan kirendelt szakértők esetében nem vette figyelembe a fellebbezésben foglaltakat, a szakértők bíróság előtti meghallgatásával nem pótolta, nem pótolhatta a helyszíni ellenőrzésre és vizsgálatra vonatkozó kötelezettséget. Az eljáró bíróságok nem vették figyelembe sem indokolásában, sem a szakértők véleményénél az ORFK mint felettes, szakirányító szerv munkavédelmi főfelügyelője, egyben közegészségügyi-járványügyi főfelügyelő-helyettese által 2011. augusztus 26-án kiadott, a „Bűnügyi technikai blokk kialakításának közegészségügyi, munkavédelmi követelményrendszeréről” szóló iratát, amely az alárendelt szervezetekre nézve kötelező érvényű. A másodfokon eljáró bíróság figyelmen kívül hagyta a hivatkozott 18/2013. számú Munkaügyi Elvi

Határozatot, és a 21/2000. (VIII.23.) BM-IM-TNM együttes rendelet 1. számú melléklet 5. számú függelékében foglaltakat. Ezek alapján az ítéletek a Pp. 206. § és 221. §-ban foglaltak alapján iratellenességük folytán jogszabályellenesek.

- [24] A másodlagosan kirendelt szakértők a szakértői véleményüket minden szakmai elvet elvető módon a helyszín megtekintése és a feladatot végrehajtók meghallgatása nélkül készítették el.
- [25] Elfogadhatatlan a pszichikai ártalmak tekintetében tett, T.K. által szerkesztett vélemény és nyilatkozat, hiszen nem ítélt meg a pszichikai veszélyeztetettség, ha a szakértői véleményt készítő nem ismeri meg a felperesek helyzetét, nem végzi el a szükséges meghallgatásokat.
- [26] A dr. N.K. által készített szakértői vélemény minden reális vizsgálatot nélkülözött, megállapította ugyan, hogy vannak veszélyek, de álláspontja szerint ezek nem teszik ki a munkaidő 50 %-át. Ugyanakkor ennek megállapítására egyébként sem volt jogköre, hiszen ez a bíróság feladata és nem a szakértőé. Ugyanakkor mivel nem végzett helyszíni vizsgálatokat és figyelmen kívül hagyta az ORFK átíratot, így megállapításai egyértelműen minden alapot nélkülöznek, azok „elméleti eszmefuttatások”.
- [27] Az eljárás során a felperesek jelezték a szakértői vélemények megalapozatlanságát és szakmailag, szervezetileg független szakértők kirendelését indítványozták, amelynek nem adtak helyt. A másodfokú eljárásban a szakértők bíróság előtti meghallgatása az eljáráshoz semmilyen további információval nem járultak hozzá, a szakértői vélemények alapvető hiányosságait nem is lehetett pótolni.
- [28] A becsatolt dokumentumok, valamint az elsődleges szakértői vélemény helyszíni megállapításai alapján egyértelműen rögzíthető, hogy az előírt biztonsági feltételek hiányában az irodai munkavégzés során is fennáll a tényleges veszély, így annak bírói megállapítása lett volna jogszerű.
- [29] A 21/2000. (VIII.23.) BM-IM-TNM együttes rendelet 1. számú melléklet 5. számú függelékében jogszabályi szinten kerültek meghatározásra azon munkakörök, amelyekben a beosztottak „munkavégzésük során fokozott és tartós egészségügyi és pszichés terhelésnek vannak kitéve”.
- [30] Az eljáró bíróságok a teljesen megalapozatlan szakmai véleményeket erősebb bizonyítékoknak találtak egy részletes és helyszíni vizsgálattal kiegészített szakértői véleménynél, a jogszabályokban foglaltaknál, valamint a rendőrség saját belső rendelkezéseinél. Az eljárás során csatolásra került korábbi kúriai ítéletben foglaltaknak a felperesek nem tudtak indítványaikkal, beadványaikkal megfelelően érvényt szerezni.
- [31] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában fenntartására irányult a felperesek perköltség fizetésre kötelezése mellett.
- [32] A Hszt. 85. §-ának (2) bekezdésére utalással az alperes kifejtette, hogy a felperesek által készített helyszíni kimutatás alapján sem

tudták bizonyítani, hogy a napi szolgálatteljesítési idejük több mint 50 %-át egészségkárosító kockázatok között töltik. A szakértők által készített szakvélemények ugyanezen álláspontra helyezkedtek.

- [33] A munkaidő-tükör a napi munkavégzés pontos levezetése, mely a per folyamán csatolásra került. Az alperes részletesen bemutatta a felperesek napi szolgálatteljesítésének alakulását, így azt, hogy több mint 50 %-át annak nem töltik egészségkárosító kockázatok között.
- [34] Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében utalt a Kúria Mfv.II.10.021/2012/5. számú ítéletére, amelyben a bíróságok kifejtették, hogy a keresetben foglaltak nem nyertek bizonyítást, a felperesek a perben nem tudták igazolni a szolgálati idő 50 %-át meghaladó veszélyesség fennállását.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [35] A felülvizsgálati kérelmek nem megalapozottak.
- [36] A Pp. 275. § (2) bekezdés alapján a Kúria a jogerős ítéletet csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. A Pp. 272. § (2) bekezdése szerint pedig a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul, azt, hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja, továbbá elő kell adni - a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett -, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja.
- [37] A felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei tehát a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyt konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az erre vonatkozó jogi álláspontját részletesen kifejti, vagyis a jogszabálysértésre való hivatkozását, indokait is ismerteti. Amennyiben a fél a felülvizsgálati kérelmében több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell a fent meghatározott tartalmi követelményekkel. A jogerős ítélet több rendelkezése ellen irányuló felülvizsgálati kérelem esetén annak a törvényben előírt tartalmi kellékeket kérelmenként külön-külön kell tartalmaznia, és ezek hiánytalan meglétét is a Kúria külön-külön vizsgálja [1/2016. (II.15.) PK vélemény 4-6. pont]. Ebből következően kizárólag azon felülvizsgálati hivatkozások voltak vizsgálódási körbe vonhatók, amik megfelelnek az előírásoknak.
- [38] A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben az alkalmazott jogszabályok körében utaltak csak a 21/20000. (VIII.23.) BM-IM-TNM együttes rendelet 1. számú melléklet 5. számú függelékében foglaltakra, jogszabálysértésként ezzel összefüggésben a Pp. 206.

§-át és a Pp. 221. §-át jelölték meg.

- [39] A bíróságok a bizonyítási eljárás során beszerzett bizonyítékok bizonyító erejét a maguk összességében értékelik és a per összes releváns körülményére figyelemmel - meggyőződésük szerint - bírálják el, mérlegelik, hogy az egyes bizonyítékok közötti ellentét miként oldható fel [bizonyítékok szabad mérlegelésének elve, Pp. 206. § (1) bekezdés]. E mérlegelés legfőbb korlátja a bíróság indokolási kötelezettsége [Pp. 221. § (1) bekezdés]. Az ítélet indokolásából ugyanis világosan ki kell tűnni, hogy a bizonyítékok mérlegelése során melyek voltak azok a körülmények, amelyeket a bíróság irányadónak tekintett. A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésére, újabb egybevetésére nincs jogi lehetőség, a Kúria csak azt vizsgálhatja, hogy a mérlegelés körébe vont adatok értékelése során a bíróság nyilvánvalóan téves, vagy okszerűtlen következtetésre jutott-e (BH2012.173., Mfv.I.10.300/2016.).
- [40] Jelen esetben az eljáró bíróságok a rendelkezésre álló bizonyítékok értékelése során nyilvánvalóan és alapvetően téves következtetésre nem jutottak, a felülvizsgálati kérelem jogszabálysértés megállapítására nem adott módot.
- [41] A Hszt. 85. § (2) bekezdésében meghatározott csökkentett szolgálatteljesítési idő alkalmazása szempontjából az 1. számú melléklet szerinti szolgálati beosztások akkor tekintendők fokozottan veszélyesnek, ha a napi szolgálatteljesítési idő több mint 50 %-át egészségkárosító kockázatok között kell eltölteni. A felperesek a munkaidő-tükör, a napi munkavégzés és a megjelölt egészségügyi ártalmak együttes értékelése alapján nem tudták bizonyítani - figyelemmel a másodfokú bíróság által helyesen értékelt szakvéleményekre is -, hogy a szolgálatteljesítési idejük több mint 50 %-át egészségkárosító kockázatok között töltik. Ebből következően az eljáró bíróságok a rendelkezésre álló bizonyítékok helyes mérlegelése mellett hozták meg döntésüket (Pp. 206. §).
- [42] A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben a szakértői eljárás hiányosságait is állították, e körben azonban jogszabálysértést nem jelöltek meg, így ennek hiányában mindezen előadás a felülvizsgálati eljárásnak nem lehetett tárgya.
- [43] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján.

Záró rész

- [44] A felperesek perköltség fizetési kötelezettsége a Pp. 78. §-ának (1) bekezdésén alapul.
- [45] A felülvizsgálati eljárás illetéke az államot terheli az adott ügyben irányadó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján.
- [46] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2017. október 30.

**Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, dr. Mészárosné dr. Szabó
Zsuzsanna s.k. előadó bíró, dr. Hajdu Edit s.k. bíró**

A kiadmány hitelélül:

Nné

tisztviselő